

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

30. november 2006*

Kohtuasjas C-32/05,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 31. jaanuaril 2005 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: S. Pardo Quintillán ja J. Hottiaux, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Luksemburgi Suurhertsogiriik, esindaja: S. Schreiner, keda abistas advokaat P. Kinsch,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseis: koja esimees A. Rosas, kohtunikud A. Borg Barthet ja A. Ó Caoimh (ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 23. märtsi 2006. aasta kohtuistungil toimunud,

olles 18. mai 2006. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Luksemburgi Suurhertsogiriik ei ole vastu võtnud vajalikke õigus- ja haldusnorme, et täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, lk 1; ELT eriväljaanne 15/05, lk 275; edaspidi „direktiiv”), v.a

artikli 3 lõikeid 1–3 ja 5–7 ning artikli 7 lõiget 3, või vähemalt ei ole komisjoni neist teavitanud, siis on Luksemburgi Suurhertsogiriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

- 2 Direktiivi 18. põhjenduses seisab:

„Ühenduse veepoliitika nõuab läbipaistvat, tõhusat ja järjekindlat õigusraamistikku. Ühendusel tuleks ette näha ühised põhimõtted ning üldine tegevusraamistik. Käesolev direktiiv peaks ette nägema sellise raamistiku ning kooskõlastama ja integreerima ning kaugemas perspektiivis ka edasi arendama üldisi vee kaitse ja säästva kasutuse põhimõtteid ja struktuure ühenduses vastavalt subsidiaarsusprintsiibile.”

- 3 Direktiivi 29. põhjendusest nähtub, et liikmesriik võib käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning selleks meetmeprogrammi kehtestades rakendada kõnealust meetmeprogrammi faaside kaupa, et rakenduskulusid hajutada.

- 4 Direktiivi artikli 1 kohaselt on direktiivi eesmärk „kehtestada maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistik”.
- 5 Direktiivi artikkel 2 esitab 41 direktiivis kasutatava mõiste definitsioonid. Osa nendest mõistetest käsitlevad vee kvaliteedistandardeid, mida direktiiv ja iseäranis selle artikkel 4 kohustab liikmesriike järgima. Tähtajad, mille jooksul tuleb saavutada kooskõla nende standarditega, on eelkõige kehtestatud direktiivi artiklis 4, 5, 6 ja 8.
- 6 Direktiivi artikkel 3 pealkirjaga „Halduskorralduse kooskõlastamine valglapiirkondades” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid määravad kindlaks oma territooriumil asuvad vesikonnad ning määravad nad käesoleva direktiivi kohaldamiseks üksikute valglapiirkondade koosseisu. [...]

2. Liikmesriigid tagavad igas oma territooriumil asuvas valglapiirkonnas käesoleva direktiivi eeskirjade kohaldamiseks vajaliku halduskorralduse, sealhulgas kohase pädeva asutuse määramise.

3. Liikmesriigid tagavad, et rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil asuv vesikond määratakse rahvusvahelise valglapiirkonna koosseisu. Asjaomaste liikmesriikide taotlusel võtab komisjon meetmeid, et hõlbustada selliste rahvusvaheliste valglapiirkondade koosseisu määramist.

[...]

4. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi nõudeid artikli 4 alusel kehtestatud keskkonnaalaste eesmärkide saavutamiseks ning eelkõige kõiki meetmeprogramme kooskõlastatakse kogu valgapiirkonna ulatuses. Rahvusvaheliste valgapiirkondade puhul tagavad asjaomased liikmesriigid sellise kooskõlastamise ühiselt ning võivad selleks kasutada olemasolevaid rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid struktuure. Asjaomaste liikmesriikide taotlusel võtab komisjon meetmeid, et hõlbustada meetmeprogrammide kehtestamist.

[...]

6. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisel määrata pädevaks asutuseks olemasoleva siseriikliku või rahvusvahelise asutuse.

7. Liikmesriigid määravad pädeva asutuse artiklis 24 nimetatud kuupäevaks.

[...]”.

- 7 Direktiivi artikkel 4 sätestab keskkonnaalased eesmärgid, mille liikmesriigid peavad saavutama vesikonna majandamiskavas nimetatud pinnavett, põhjavett ja kaitsealasad puudutavate meetmeprogrammide elluviimisega. Liikmesriigid peavad sisuliselt võtma vajalikud meetmed, et hoida ära nende vete ja kaitsealade kvaliteedi

halvenemine ning parandada ja taastada see kvaliteet direktiivi sättes ja eelkõige selle artiklis 2 määratletud tasemel.

- 8 Direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti c kohaselt „tagavad liikmesriigid kõigi normide ja eesmärkide täitmise hiljemalt 15 aasta möödumisel käesoleva direktiivi jõustumisest, kui ühenduse õigusaktides, mille alusel kaitsealad on asutatud, ei ole ette nähtud teisiti.”
- 9 Joogivee võtmiseks kasutatava vee kohta sätestab direktiivi artikkel 7:

„1. Liikmesriigid teevad iga valgapiirkonna piires kindlaks:

— kõik veekogud, mida kasutatakse olmevee võtmiseks ja mis annavad päevas keskmiselt üle 10 m³ vett või teenindavad enam kui 50 inimest, ning

— kõik veekogud, mida kavatsetakse tulevikus selleks kasutada.

Liikmesriigid teostavad V lisa kohaselt nende veekogude seiret, mis V lisa kohaselt annavad päevas keskmiselt üle 100 m³ vett.

2. Iga lõike 1 alusel kindlakstehtud veekogu puhul peavad liikmesriigid lisaks artikli 4 pinnaveekogusid käsitlevate eesmärkide täitmisele, sealhulgas artikli 16 alusel ühenduse tasandil kehtestatud kvaliteedistandardite järgimisele tagama, et kohaldatava veepuhastusrežiimi alusel ning kooskõlas ühenduse õigusaktidega vastab saadav vesi [nõukogu 15. juuli 1980. aasta] direktiivi 80/778/EMÜ [inimese poolt tarbitava vee kvaliteedist (EÜT L 229, lk 11)] (muudetud [nõukogu 3. novembri 1998. aasta] direktiiviga 98/83/EÜ [(EÜT L 330, lk 32)]) nõuetele.

3. Liikmesriigid tagavad kindlaksmääratud veekogudele vajaliku kaitse eesmärgiga hoida ära nende kvaliteedi halvenemine, et vähendada joogivee tootmiseks vajalike veepuhastustoimingute ulatust. Liikmesriigid võivad kõnealustele veekogudele kehtestada kaitsevööndid.”

10 Direktiivi artikli 14 kohaselt:

„1. Liikmesriigid soodustavad kõigi huvitatud poolte aktiivset osalemist käesoleva direktiivi rakendamises, eelkõige vesikonna majandamiskavade koostamises, ülevaatamises ja ajakohastamises. Liikmesriigid tagavad, et iga valglapiirkonna kohta avaldatakse järgmine teave ning võimaldatakse üldsusel, sealhulgas kasutajatel, teha selle kohta märkusi:

a) vähemalt kolm aastat enne kavas käsitletava ajavahemiku algust kava koostamise ajagraafik ja tööprogramm, sealhulgas avaldus võetavate konsultatsioonimeetmete kohta;

- b) vähemalt kaks aastat enne kavas käsitletava ajavahemiku algust vaheülevaade vesikonnas esinevate oluliste veemajandusalaste probleemide kohta;

- c) vähemalt üks aasta enne kavas käsitletava ajavahemiku algust vesikonna majandamiskava projekt.

Nõudmise peale tehakse kättesaadavaks taustdokumendid ja -teave, mida on kasutatud vesikonna majandamiskava projekti koostamisel.

2. Liikmesriigid annavad nende dokumentide kohta kirjalike märkuste tegemiseks vähemalt kuus kuud aega, et võimaldada aktiivset osalemist ja konsulteerimist.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse samamoodi vesikonna ajakohastatud majandamiskavade suhtes.”

¹¹ Direktiivi artikkel 24 sätestab:

„1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 22. detsembriks 2003. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

[...]

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti. Komisjon teatab sellest teistele liikmesriikidele.”

Liikmesriigi õigusnormid

12 29. juuli 1993. aasta seadus vee kaitse ja haldamise kohta (Mém. A 1993, lk 1302, edaspidi „1993. aasta seadus”) käsitleb era- ja avalikus omandis olevat pinna- ja põhjavett.

13 1993. aasta seaduse artikli 2 pealkirjaga „Üldpõhimõtted” kohaselt:

„1. Seaduse eesmärk on veereostusega võitlemine ja veevarude taastamine, et täita nõudeid, mis on seotud eelkõige:

- inimeste ja loomade tervise ja ökoloogilise tasakaalu kaitsega;
- suublate ökosüsteemide elustikuga, eriti kalastikuga;
- inimeste ja tööstuse veega varustamisega;
- veevarude kaitsega;

- ujumise, veespordi ja muude vaba aja veetmise võimalustega;

- maastike ja üksikobjektide kaitsega;

- põllumajanduse, tööstuse, transpordi ja muude üldistes huvides toimivate tegevustega.

2. Käesoleva seaduse kohaldamisalasse kuuluva vee kasutaja peab asjakohast hoolsust rakendades võimalikult suures ulatuses ennetama või vähendama vee reostamist.”

- 14 Sama seaduse artikkel 3 sisaldab kaheteistkümne seaduses kasutatava mõiste määratlust.
- 15 Veekaitsealadeks sobivate alade kindlakstegemist ning veekaitsealade rajamist ja majandamist reguleerivad 1993. aasta seaduse artiklid 18 ja 19 on sõnastatud järgmiselt:

„18. Veekaitsealad

1. Inimestele joogiveeks mõeldud vee kvaliteedi tagamiseks võib joogivee võtmise kohtade ümbruses asuval maal moodustada kaitseala, mis on jaotatud vahetuks kaitsevööndiks, keskmise ulatusega kaitsevööndiks ja kaugkaitsevööndiks.

See rakendusmeede peab olema kooskõlas käesoleva seaduse artiklis 6 ette nähtud riikliku veemajanduskavaga.

2. Vahetus kaitsevööndis asuvad maad tuleb omandada riigi omandisse.

Neid võib sundvõõrandada 15. märtsi 1979. aasta üldistes huvides sundvõõrandamise seaduses sätestatud korra kohaselt.

3. Keskmise ulatusega kaitsevööndis võib keelata või reguleerida tegevusi, rajatise ja mis tahes keskkonda ladestamist, mis võib otseselt või kaudselt kahjustada vee kvaliteeti, või nõuda sellise tegevuse jaoks loa olemasolu.

4. Kaugkaitsevööndis võib reguleerida lõikes 3 nimetatud tegevusi, rajatise ja ladestamist.

19. Veekaitsealade moodustamine ja majandamine

1. Veekaitsealade moodustamiseks teeb ettepaneku minister, kooskõlastades selle valitsusega.

2. Minister korraldab toimiku koostamise, milles sisalduvad:

- toimingu eset, põhjendusi ja ulatust selgitav märgukiri;
- geoloogiline aruanne hüdrogeoloogiliste suhete kiiruse kohta infiltratsiooni-
piirkonna ja kaitse alla võetavate veevõtukohtade vahel;
- omavalitsusüksuste nimekiri, mille territooriumile kaitse alla võetav ala jääb kas
osaliselt või täielikult koos vastavate katastriüksuste loeteluga iga kommuuni
kohta;
- topograafiline kaart ja katastriplaan koos kaitse alla võetava ala piiridega;
- majandamiskava, milles on sätestatud
  - a) omanikele ja valdajatele kehtestatavad koormised;
  - b) kaitsealale seatavad servituudid;
  - c) vajaduse korral ka kaitseala ülesannetest lähtuvad ehitus- ja muud tööd.

3. Minister edastab toimiku avalikustamise korraldamiseks pädevale piirkonnavolinikule.

Piirkonnavolinik korraldab toimiku kättesaadavuse omavalitsusüksuse ametiasutuses 30 päeva vältel, et üldsus saaks sellega tutvuda. Avalikust väljapanekust teavitatakse omavalitsusüksuses tavapärasel viisil, kutsudes üldsust üles toimiku materjalidega tutvuma.

Eelmises lõigus sätestatud tähtaja jooksul võib eelnõu vastu esitada vastuväiteid omavalitsusüksuse valitsusele, kes teavitab neist arvamuse saamiseks omavalitsusüksuse volikogu. Toimik koos vaiete ja omavalitsusüksuse volikogu arvamusega edastatakse avalikustamise lõppemise kuul piirkonnavolinikule, kes edastab need materjalid koos oma arvamusega ministrile.

4. Veekaitseala moodustatakse suurhertsogi määrusega pärast Riiginõukogu arvamuse ärakuulamist.

5. Suurhertsogi määrusega, millega moodustatakse osal territooriumist veekaitseala, võib maaomanikele või -valdajatele kehtestada koormiseid ja servituute, mis puudutavad eelkõige:

— veekasutust;

— pestitsiidide ja väetiste kasutamise reguleerimist;

— keeldu muuta maakasutuse otstarvet.

Veekaitseala moodustamise õiguslikud tagajärjed jäävad omaniku vahetumisel kehtima.”

Kohtueelne menetlus

- 16 Kuna komisjon leidis, et direktiivi ei ole Luksemburgi õigusesse ettenähtud tähtaja jooksul üle võetud, andis ta 26. jaanuaril 2004 Luksemburgi Suurhertsogiriigile EÜ artikli 226 kohaselt võimaluse esitada oma seisukoht ja esitas seejärel 9. juulil 2004 põhjendatud arvamuse, kutsudes seda liikmesriiki võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.
- 17 Luksemburgi ametiasutused nimetasid oma 27. septembri 2004. aasta vastuses sellele põhjendatud arvamusele erinevaid põhjuseid, et õigustada direktiivi ülevõtmisega hilinemist, mainides muu hulgas ka mõne selles kasutatud mõiste ebamäärasust ja Luksemburgi valitsuse otsust kasutada seda ülevõtmist olemasolevate õigusaktide põhjalikuks ajakohastamiseks. Sellest hoolimata täpsustasid nad, et formaalne direktiivi ülevõtmisega hilinemine ei takista mingil moel sellega kehtestatud tähtaegadest kinnipidamist.
- 18 Kuna komisjoni vastus ei rahuldanud, otsustas ta esitada käesoleva hagi.

Hagi

Esimene väide, mis käsitleb ülevõtmismeetmetest teatamata jätmist

Poolte argumendid

- 19 Komisjon tuletab meelde, et direktiivi artikli 24 kohaselt pidid liikmesriigid kehtestama direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 22. detsembriks 2003 ning teatama sellest viivitamata komisjonile. Hagiavalduses väidab komisjon, et Luksemburgi ametiasutused ei ole talle kehtestatud õigusnormidest teatanud.
- 20 Komisjon võtab repliigis omaks, et tulenevalt koostöö kooskõlastamatuses tema talituste vahel ei olnud ta teadlik Euroopa Liidu juures asuva Luksemburgi alalise esinduse 24. augusti 2004. aasta kirjast (edaspidi „24. augusti 2004. aasta kiri“), mis käsitleb direktiivi artikli 3 rakendamist ja millele Luksemburgi valitsus viitab kostja vastuses. Kuigi komisjon tunnustab, et mainitud artiklis 3 nõutav teave oli sellega edastatud, jääb ta siiski seisukohale, et see teavitamine leidis aset pärast artikli 3 lõikes 8 kehtestatud tähtaja möödumist ehk pärast 22. juunit 2004 ja lisaks ka pärast põhjendatud arvamuse esitamist.
- 21 Komisjon rõhutab 1993. aasta seaduse kohta, mis Luksemburgi Suurhertsogiriigi arvates annab tema ametiasutustele piisavad volitused, et tagada direktiiviga taotletud eesmärkide saavutamine, ja mis edastati komisjonile esimest korda kostja vastuses, et enne sellest teavitamist ei olnud komisjon teadlik ei selle seaduse

olemasolust ega sisust. Sellest tulenevalt järeldeb komisjon, et Luksemburgi Suurhertsogiriik ei ole ettenähtud tähtaja jooksul teatanud direktiivi täitmiseks võetud meetmetest.

Euroopa Kohtu hinnang

- 22 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumist hinnata vastavalt olukorrale, mis on liikmesriigis põhjendatud arvamuses antud tähtaja lõpul. Pärast seda tehtud muudatusi ei saa Euroopa Kohus arvesse võtta (vt eelkõige 14. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-168/03: komisjon *vs.* Hispaania, EKL 2004, lk I-8227, punkt 24, ja 12. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-118/05: komisjon *vs.* Portugal, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, EKL 2006, lk I-11*, punkt 7).
- 23 Käesolevas asjas tuleb kõigepealt juhtida tähelepanu sellele, et 24. augusti 2004. aasta kiri edastati enne 9. juuli 2004. aasta põhjendatud arvamuses kehtestatud tähtaja möödumist. Kuigi on tõsi, nagu on märkinud ka komisjon, et Luksemburgi ametiasutused ei viidanud sellele kirjale kohtueelses menetluses, on sellegipoolest ilmne, et direktiivi artikli 3 ülevõtmiseks vastuvõetud meetmetest on teatatud enne mainitud tähtaja lõppemist.
- 24 Neil asjaoludel tuleb seega sedastada, et komisjoni esimene väide ei ole põhjendatud osas, milles see puudutab selle sätte ülevõtmise meetmetest teavitamist.

- 25 Mis puudutab teistest sätetest teavitamist, mis Luksemburgi Suurhertsogiriik võttis vastu direktiivi ülevõtmiseks, siis selle kohta tuleb tõdeda, et kõnesolev liikmesriik edastas 1993. aasta seaduse koopia esimest korda kostja vastuses, väites, et sellega on direktiiv kohaselt üle võetud. Ilma et praegu oleks vaja analüüsida, kas selle seadusega on või ei ole direktiiv kohaselt üle võetud, kuna seda küsimust käsitleb komisjoni teine väide, tuleb märkida, et käesoleva kohtuotsuse punktis 22 nimetatud Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei mõjuta enda kaitseks niivõrd hilja esitatud väide seda väidet, mis käsitleb nõutud teabe edastamata jätmist põhjendatud arvamuses seatud tähtaja jooksul.
- 26 Direktiivi artikli 7 lõike 3 ülevõtmise meetmete kohta on komisjon tunnistanud oma repliigis, et 1993. aasta seaduse artiklitega 18 ja 19 võib selle sätte lugeda rahuldavalt ülevõetuks. Kuna sellest seadusest teavitati komisjoni esimest korda alles kostja vastuse lisas, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis toodud põhjustel sellegipoolest lugeda põhjendatuks komisjoni väide, et direktiivi artikli 7 lõike 3 ülevõtmise meetmetest ei ole teatatud.
- 27 Neid kaalutlusi arvestades tuleb sedastada, et kuna Luksemburgi Suurhertsogiriik ei ole komisjoni teavitanud direktiivi 2000/60 rakendavatest õigus- ja haldusnormidest, v.a nendest, mis puudutavad selle direktiivi artiklit 3, siis on ta rikkunud kõnesoleva direktiivi artiklist 24 tulenevaid kohustusi.

Teine väide, mis käsitleb direktiivi ülevõtmiseks vajalike meetmete vastuvõtmata jätmist

Poolte argumendid

- 28 Komisjoni väitel nõuab direktiiv, et liikmesriigid võtaksid oma õiguskorra direktiivi eesmärkidega kooskõlla viimiseks vastu ülevõtmise üld- ja erimeetmeid. Direktiiv paneb liikmesriikidele kohustuse kehtestada veekaitsevaldkonda reguleeriv raamseadus, mis pidi olema vastu võetud hiljemalt 22. detsembriks 2003, ja kehtestada konkreetseid meetmeid kas samal kuupäeval või kindlate tähtaegade jooksul. Komisjoni hinnangul on üldist raamistikku kehtestava liikmesriigi seaduse koostamine ülevõtmise kõige olulisem staadium, kuna selle käigus määratakse kindlaks liikmesriigi peamised kohustused ja sätestatakse kohased õiguslikud alused konkreetsemate meetmete vastuvõtmiseks.
- 29 Komisjon väidab teise võimalusena, et 1993. aasta seaduse sätted ei taga direktiivi täielikku ülevõtmist.
- 30 Luksemburgi valitsus leiab, et direktiiv ei nõua tõhusaid ülevõtmismeetmeid, et viia Luksemburgi õiguskord kooskõlla selles sätestatud eesmärkidega. Direktiiv nõuab liikmesriigi ametiasutustelt pigem konkreetsete meetmete võtmist kui liikmesriigi õiguse vormilist ühtlustamist ühenduse õigusega. Tegemist ei ole mitte õigusaktide ühtlustamise direktiiviga, vaid üksnes direktiiviga, mis nõuab ühenduse veepoliitika tegevusraamistiku kehtestamist.

- 31 Luksemburgi valitsus rõhutab ka seda, et kõik liikmesriikide ametiasutustele pandud soorituskohustused on sätestatud tähtaegadega alates 2006. aastast 2015. aastani, mis tähendab seda, et niimoodi määratletud eesmäärke võib saavutada direktiiviga sätestatud tähtaegade jooksul. Veelgi enam, tema hinnangul annab Luksemburgi õigus ja eelkõige 1993. aasta seadus ametiasutustele terve kogumi meetmeid, mis võivad osutada piisavaks direktiivi tegevuseesmärkide saavutamisel.

Euroopa Kohtu hinnang

— Kohustus võtta direktiivi ülevõtmiseks vastu raamseadus

- 32 Mis puudutab direktiiviga liikmesriikidele pandud kohustust võtta direktiivist tulenevate kohustuste siseriiklikku õiguskorda ülevõtmiseks vastu raamseadus, siis selle kohta tuleb kõigepealt meelde tuletada, et iga liikmesriik, kellele direktiiv on adresseeritud, on kohustatud võtma oma siseriikliku õiguskorra raames kõik vajalikud meetmed, et tagada vastavalt direktiivi eesmärgile direktiivi täielik õigusemõju (vt eelkõige 7. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-478/99: komisjon vs. Rootsi, EKL 2002, lk I-4147, punkt 15, ja 26. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-233/00: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 2003, lk I-6625, punkt 75).
- 33 Tuleb täpsustada, et komisjoni teise väite esimene osa ei puuduta mitte Luksemburgi Suurhertsogiriigi kohustust võtta kõik vajalikud meetmed, et tagada direktiivi täielik õigusemõju, mille olemasolule Luksemburgi Suurhertsogiriik vastu ei vaidle, vaid seda, kas kõnesoleval liikmesriigil on kohustus võtta vastu mingi konkreetne meede ehk antud juhul raamseadus, et tagada direktiivi täielik õigusemõju ja täita sellest tulenevaid kohustusi.

34 Vastavalt EÜ artikli 249 kolmanda lõigu sõnastusele on liikmesriikidel endil võimalik valida direktiivi rakendamise vormide ja meetodite vahel, mis võimaldaksid parimal viisil saavutada direktiivi eesmärgi. Nimetatud sättest tuleneb, et direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks ei ole igas liikmesriigis ilmtingimata vajalikud teatavad seadusandlikud toimingud. Euroopa Kohus on asunud korduvalt seisukohale, et siseriiklikus õiguses direktiivi sätete selge ja täpne formaalne kordamine ei ole alati nõutav ja et direktiivi sätete sisu arvestades võib direktiivi tulemuste saavutamiseks olla piisav üldisem õiguslik raamistik. Eelkõige võib teatavatest üldistest riigi- või haldusõiguse põhimõtetest tulenevalt osutada mittevajalikuks ülevõtmine konkreetsete õiguslike meetmete kaudu, kuid seda tingimusel, et need põhimõtted tagavad ka tegelikkuses direktiivi täies ulatuses kohaldamise riigi ametiasutuste poolt ja juhul, kui direktiivi asjassepuutuva sätte eesmärk on isikutele teatud õiguste andmine, peab nendest põhimõtetest tulenev õiguslik raamistik olema piisavalt täpne ja selge ning isikutel, kellele see on suunatud, peab olema võimalus täiel määral tutvuda oma õigustega ja vajadusel oma õigusi siseriiklikus kohtus kaitsta (vt eelkõige 23. mai 1985. aasta otsus kohtuasjas 29/84: komisjon vs. Saksamaa, EKL 1985, lk 1661, punktid 22 ja 23; 9. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-217/97: komisjon vs. Saksamaa, EKL 1999, lk I-5087, punktid 31 ja 32, ja eespool viidatud 26. juuni 2003. aasta kohtuotsus komisjon vs. Prantsusmaa, punkt 76).

35 Euroopa Kohus on samuti otsustanud, et sätet, mis puudutab üksnes suhteid liikmesriikide ja komisjoni vahel, põhimõtteliselt üle võtta ei tule. Arvestades aga liikmesriikide kohustust tagada ühenduse õiguse järgimine, on komisjonil võimalus tõendada, et neid suhteid reguleeriva direktiivi sätte järgimine nõuab seda, et võetaks vastu konkreetsed siseriiklikku õigusesse ülevõtmise meetmed (vt selle kohta 24. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-72/02: komisjon vs. Portugal, EKL 2003, lk I-6597, punktid 19 ja 20, ja 20. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-296/01: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 2003, lk I-13909, punkt 92).

- 36 Iga juhtumi puhul tuleb järelikult teha kindlaks nende direktiiviga kehtestatud sätete olemus, mida liikmesriigi kohustuste rikkumise hakis on käsitletud, et oleks võimalik hinnata liikmesriikidel lasuva ülevõtmiskohustuse ulatust.
- 37 Ühenduse seadusandlik praktika kinnitab, et direktiivid võivad liikmesriikidele seada väga erinevat laadi kohustusi ja sellest tingituna võivad väga erinevad olla ka tulemused, mis tuleb saavutada (18. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-60/01: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 2002, lk I-5679, punkt 25).
- 38 Osa direktiive nõuavad liikmesriigi tasandil õigusaktide vastuvõtmist ning nende täitmise üle kohtuliku ja halduskontrolli kehtestamist (vt selle kohta 16. novembri 1989. aasta otsus kohtuasjas C-360/88: komisjon vs. Belgia, EKL 1989, lk 3803; 6. detsembri 1989. aasta otsus kohtuasjas C-329/88: komisjon vs. Kreeka, EKL 1989, lk 4159, ja eespool viidatud 18. juuni 2002. aasta kohtuotsus komisjon vs. Prantsusmaa, punkt 26).
- 39 Teised direktiivid kohustavad liikmesriike võtma vajalikke meetmeid, et tagada teatud üldiste ja mittemöödetaval kujul väljendatud tulemuste saavutamine, jättes samas liikmesriikidele kaalutusõiguse taoliste meetmete laadi üle otsustamisel (vt selle kohta 9. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-365/97: komisjon vs. Itaalia, nn San Rocco kohtuotsus, EKL 1999, lk I-7773, punktid 67 ja 68, ja eespool viidatud 18. juuni 2002. aasta kohtuotsus komisjon vs. Prantsusmaa, punkt 27).
- 40 Peale nimetatute on ka direktiive, mis nõuavad liikmesriikidelt väga täpsete ja selgete tulemuste saavutamist teatud ajavahemiku möödumisel (vt selle kohta 14. juuli

1993. aasta otsus kohtuasjas C-56/90: komisjon vs. Ühendkuningriik, EKL 1993, lk I-4109, punktid 42–44; 19. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas C-268/00: komisjon vs. Madalmaad, EKL 2002, lk I-2995, punktid 12–14, ja eespool viidatud 18. juuni 2002. aasta kohtuotsus komisjon vs. Prantsusmaa, punkt 28).

41 Käesoleva kohtuasja kontekstis tuleb meelde tuletada, et direktiiv 2000/60 on raamdirektiiv, mis on vastu võetud EÜ artikli 175 lõike 1 alusel. See direktiiv sätestab vee kaitsmiseks ühised põhimõtted ning üldise tegevusraamistikku ja tagab Euroopa Ühenduses üldiste vee kaitse ja säästva kasutuse põhimõtete ja struktuuride kooskõlastamise ja integreerimise ning kaugemas perspektiivis ka edasiarendamise. Direktiiviga sätestatud ühiseid põhimõtteid ja üldist tegevusraamistikku peavad liikmesriigid edasi arendama, võttes direktiivis sätestatud tähtaegade jooksul vastu mitmeid üksikmeetmeid. Direktiivi eesmärk ei ole sellegipoolest liikmesriikide veevaldkonda reguleeriva seadusandluse täielik ühtlustamine.

42 Direktiivi analüüsimisel selgub, et see sisaldab erinevat laadi sätteid, mis panevad kohustusi ainult liikmesriikidele (vt näiteks artiklit 4, mis kohustab liikmesriike rakendama vajalikke meetmeid, et ära hoida kõigi pinnaveekogude ja põhjaveekogumite seisundi halvenemine), liikmesriikidele suhetes komisjoni ja ühendusega (vt näiteks artikli 24 lõiget 2 kohustuse kohta edastada ülevõtmismeetmed) ja institutsioonidele endile (vt näiteks direktiivi artikleid 16 ja 17, mis kutsuvad ühenduse institutsioone võtma vastu ühenduse meetmeid vee ja põhjavee reostamise valdkonnas).

43 Kogu direktiivi analüüsist selgub, et suurem osa selle sättest on käesoleva kohtuotsuse punktis 39 mainitud tüüpi ehk nad kohustavad liikmesriike võtma

vajalikke meetmeid, et tagada mõnikord üldiselt väljendatud tulemuste saavutamine, jättes samas liikmesriikidele kaalutlusõiguse taoliste meetmete laadi üle otsustamisel.

- 44 Kõnesolev direktiiv sisaldab ka sätteid nagu artikkel 1, mis lihtsalt deklareerivad direktiiviga taotletavaid erinevaid eesmärke, ning mida ei ole tarvis üle võtta, nagu seda tunnistas kohtuistungil ka komisjon.
- 45 Kohtuistungil esitatud küsimustele selle kohta, milliseil direktiivi sätteil täpselt põhineb kohustus võtta direktiivis kehtestatud nõuete täitmiseks vastu raamseadus, vastas komisjon viitega direktiivi artiklitele 1 ja 2, milles on sätestatud selle eesmärgid ja kasutatavad definitsioonid, täpsustamata siiski, milles seisneb nende sätete nõue võtta vastu selline õigusakt, ja selgitamata, miks on niisuguse seaduse vastuvõtmine vajalik, et liikmesriigid saaksid tagada direktiivis seatud eesmärkide saavutamise ettenähtud tähtaegade jooksul.
- 46 Ei neist direktiivi sättest ega ka selle ühestki muust sättest ei nähtu, et liikmesriigid on kohustatud direktiivi sätete nõuetekohaseks ülevõtmiseks vastu võtma niisuguse raamseaduse.
- 47 Tõepoolest võib raamseaduse vastuvõtmine, nagu seda tunnistas kohtuistungil ka Luksemburgi valitsus, olla direktiivi ülevõtmiseks sobiv või isegi kõige lihtsam viis, kuna sellega saab pädevatele asutustele anda ühes õigusaktis selged õiguslikud alused muude direktiivis ette nähtud veealaste meetmete väljatöötamiseks, mille

rakendamise tähtaeg on jaotatud pikema ajavahemiku peale. Niisuguse raamseaduse vastuvõtmine võib lihtsustada ka komisjonil järelevalve tegemist direktiivist liikmesriikidele tulenevate kohustuste täitmise üle.

- 48 Siiski ei ole raamseaduse vastuvõtmine liikmesriikide jaoks ainus viis tagada direktiivi täielik kohaldamine ja näha ette selle direktiivi eesmärkide täitmiseks organiseeritud ja selgelt struktureeritud süsteem.
- 49 Kui ühenduse seadusandja oleks soovinud panna liikmesriikidele kohustuse võtta direktiivi ülevõtmiseks oma õiguskorda vastu raamseadus, siis ta oleks saanud lisada direktiivi teksti sellesisulise sätte. Seda ta aga teinud ei ole.
- 50 Juba asjaolu, et komisjon tunnistas Euroopa Kohtu menetluses, et Luksemburgi Suurhertsogiriik on osa sätteid, eelkõige suurema osa direktiivi artikli 3 sätteist nagu ka artikli 7 lõiked 1 ja 3 õigesti üle võtnud, ja oli nõus, et artiklit 1 ei ole vaja üle võtta, tõendab igal juhul, et selles direktiivis ette nähtud kohustuste ülevõtmiseks ei ole raamseadus hädavajalik.
- 51 Kuna komisjon peab tõendama väidetavat liikmesriigi kohustuste rikkumist ning esitama Euroopa Kohtule vajalikud tõendid, mis võimaldaksid kohtul rikkumist tuvastada, ilma et komisjon toetuks seejuures mis tahes oletustele (vt eelkõige 25. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 96/81: komisjon vs. Madalmaad, EKL 1982, lk 1791, punkt 6; 26. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-404/00: komisjon vs. Hispaania, EKL 2003, lk I-6695, punkt 26; 6. novembri 2003. aasta otsus

kohtuasjas C-434/01: komisjon vs. Ühendkuningriik, EKL 2003, lk I-13239, punkt 21, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-194/01: komisjon vs. Austria, EKL 2004, lk I-4579, punkt 34), kuid käesolevas asjas ei ole komisjon põhjendanud ei seda, et direktiivi sätted kohustavad liikmesriike võtma vastu raamseaduse, ega ka sellise meetme hädavajalikkust direktiiviga taotletava eesmärgi saavutamiseks, siis tuleb nentida, et teise väite esimene osa ei ole põhjendatud.

— Direktiivi ülevõtmine 1993. aasta seadusega

- 52 Vastuseks argumentidele, mis Luksemburgi valitsus esitas esimest korda kostja vastuses, väidab komisjon teise võimalusena, et 1993. aasta seadusega ei ole direktiivi sätteid õigesti üle võetud.
- 53 Selle kohta tuleb märkida, et põhjendatud arvamuses ja komisjoni Euroopa Kohtule esitatud hagiavalduses, mille kohaselt komisjon heidab Luksemburgi Suurhertsogiriigile ette, et viimane ei ole võtnud ühtegi ülevõtmiseks vajalikku meetet, ei ole komisjon üritanud tõendada, milles täpselt seisneb kehtiva Luksemburgi õiguse vastuolu direktiivi sätetega. Komisjon väitis alles oma repliigis, et 1993. aasta seadusega ei ole direktiivi kohaselt üle võetud.
- 54 Niisugune ebatäpsus hagiavalduses tuleneb siiski Luksemburgi ametiasutuste endi käitumisest, kuna nad ei andnud kohtueelse menetluse ajal teada 1993. aasta seadusest kui direktiivi ülevõtmiseks sobivast meetmest ja jätsid mulje, nagu võetaks selleks ülevõtmiseks vajalikud sätted kohe vastu.

- 55 Kuna Luksemburgi valitsus väitis esimest korda alles kostja vastuses, et direktiiviga on kooskõlas 1993. aasta seadus, siis esitas ka komisjon alles oma repliigis argumendid, mis näitavad, et väidetav ülevõtmine Luksemburgi Suurhertsogiriigi poolt on igal juhul nõuetele mittevastav või mittetäielik osas, milles see puudutab direktiivi teatud sätteid, ning tegi seda selleks, et võtta arvesse teavet, mille Luksemburgi valitsus esitas hilinenult kostja vastuses.
- 56 Euroopa Kohus on sarnastel asjaoludel juba sedastanud, et kui kohtueelses menetluses on saavutatud selle eesmärk kaitsta vastava liikmesriigi õigusi, siis ei saa liikmesriik, kes jättis kohtueelses menetluses komisjonile märkimata, et direktiivi tuleb pidada kehtiva siseriikliku õigusega juba üle võetuks, heita komisjonile ette, et komisjon on laiendanud või muutnud kohtueelses menetluses määratletud hagi eset. Euroopa Kohtu kohaselt võib komisjon pärast seda, kui ta on liikmesriigile ette heitnud direktiivi täies ulatuses ülevõtmata jätmist, täpsustada repliigis, et direktiivi väidetav ülevõtmine asjassepuutuva liikmesriigi poolt, millele viimane esimest korda viitas kostja vastuses, on selle direktiivi teatavate sätete osas igal juhul nõuetele mittevastav või mittetäielik; niisugune väide on igal juhul hõlmatud direktiivi täies ulatuses ülevõtmata jätmisel põhineva väitega ja on viimasega võrreldes teisejärguline (16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-456/03: komisjon vs. Itaalia, EKL 2005, lk I-5335, punktid 23–42 ja eelkõige punkt 40).
- 57 Repliigis väitis komisjon, et Luksemburgi Suurhertsogiriik ei ole üle võtnud direktiivi artikleid 1 ja 2, artikli 3 lõiget 4, artikli 7 lõikeid 1 ja 2 ega artiklit 14.
- 58 Kohtuistungil taganes ta artikli 7 lõiget 1 puudutavast väitest. Lisaks mõõnis komisjon, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 44, et direktiivi artiklit 1 ei tule üle võtta, mistõttu tuleb asuda seisukohale, et ta on loobunud ka sellest väitest.

- 59 Komisjon on kohtuistungil väitnud ka seda, et Luksemburgi Suurhertsogiriik ei ole üle võtnud direktiivi artikleid 4, 8–11 ja 13 (koosmõjus VI lisaga) ega artiklit 24.
- 60 Sellegipoolest tuleb lähtuvalt Euroopa Kohtu praktikast, mille kohaselt peab asjaomasel liikmesriigil olema võimalus end tõhusalt kaitsta komisjoni esitatud väidete vastu (vt eelkõige 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-117/02: komisjon vs. Portugal, EKL 2004, lk I-5517, punkt 53, ja eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, punkt 36), lugeda komisjoni teise väite teine osa neid direktiivi sätteid puudutavaks, mis komisjon esitas oma repliigis ja millest ta vahepeal ei ole loobunud (artikkel 2, artikli 3 lõige 4, artikli 7 lõige 2 ja artikkel 14), kuna direktiivi ülejäänud sätete puhul, mida komisjon nimetas esimene kord kohtuistungil, ei ole Luksemburgi Suurhertsogiriigil olnud võimalust end tõhusalt kaitsta.
- 61 Esiteks leiab komisjon direktiivi artikli 2 kohta, et selles sisalduvaid definitsioone ei ole siseriiklikku õiguskorda üle võetud. 1993. aasta seadus määratleb vaid „heite”, „reostuse” ja „põhjavee”. Komisjon viitab esmajärjekorras mõistetele „vesikond”, „hea ökoloogiline potentsiaal” ja „hea keemiline seisund”, mis esinevad küll direktiivi artiklis 2, kuid puuduvad täielikult 1993. aasta seadusest.
- 62 Luksemburgi valitsus ei väida, et see seadus sisaldab kõiki mainitud artiklis 2 loetletud definitsioone, kuid tema arvates on need definitsioonid vajalikud üksnes direktiiviga liikmesriikidele pandud soorituskohustuste sisu määratlemiseks. Tema hinnangul need ülevõtmist ei vaja.

- 63 Direktiivi artikkel 2 koosmõjus näiteks selle artikliga 4 paneb liikmesriikidele üksikasjalikud kohustused, mis tuleb täita kindlaksmääratud ajavahemike jooksul, et hoida ära kõigi pinnaveekogude ja põhjaveekogumite seisundi halvenemine. Sama kehtib ka mitme teise artiklis 2 defineeritud mõiste kohta koosmõjus muu hulgas direktiivi artiklitega 5, 6 ja 8.
- 64 Siseriikliku seadusandluse vastuolu ühenduse õiguse sätetega, isegi kui need on vahetult kohaldatavad, saab lõplikult kõrvaldada vaid siseriiklike kohustuslike sätetega (7. märtsi 1996. aasta otsus kohtuasjas C-334/94: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 1996, lk I-1307, punkt 30, ja 13. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas C-197/96: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 1997, lk I-1489, punkt 14).
- 65 Järelikult tuleb sedastada, et kuna 1993. aasta seadusest on välja jäetud direktiivi artiklis 2 sisalduvad mõisted ja artiklis 4, 5, 6 ja 8 kehtestatud tähtajad, mille jooksul tuleb saavutada vee kvaliteedistandardite järgimine, siis ei ole sellest artiklist 2 koosmõjus nimetatud artiklitega tulenevad kohustused nõutaval siduval kujul ellu rakendatud. Sellest tulenevalt tuleb komisjoni argument, mis põhineb direktiivi artikli 2 rikkumisel, lugeda põhjendatuks.
- 66 Teiseks leiab komisjon direktiivi artikli 3 lõike 4 kohta, et ükski 1993. aasta seaduse säte ei võta seda sätet nõuetekohaselt üle.
- 67 Kõnesoleva sätte kohaselt tagavad liikmesriigid, et nõudeid direktiivi artikli 4 alusel kehtestatud keskkonnavalaste eesmärkide saavutamiseks ning eelkõige kõiki meetmeprogramme kooskõlastatakse kogu valgapiirkonna ulatuses. Direktiivi artikli 3

lõike 4 sõnastusest selgub siiski, et sellest tulenevad kohustused on erinevad sõltuvalt sellest, kas tegemist on direktiivi tähenduses riigisisese või rahvusvahelise valglapiirkonnaga. Rahvusvaheliste valglapiirkondade puhul tagavad asjaomased liikmesriigid sellise kooskõlastamise ühiselt ning võivad selleks kasutada olemasolevaid rahvusvahelistest lepingutest tulenevaid struktuure.

68 Luksemburgi valitsus ei vaidle vastu tõsiasjale, et artikli 3 lõikest 4 tuleneb kooskõlastuskohustus, kuid tugineb sellest hoolimata asjaolule, et tema territooriumil ei ole riigisiseseid valglapiirkondi. Nagu nähtub 24. augusti 2004. aasta kirjast, on mõlemad tema territooriumil asuvad direktiivi tähenduses valglapiirkonnad — Moseli kaudu Reini valglapiirkond ja Chiers' kaudu Maasi valglapiirkond — rahvusvahelised valglapiirkonnad.

69 Reini valglapiirkonna kohta lisas see valitsus oma vasturepliigile rahvusvahelise Reini saastekaitse komisjoni (edaspidi „Reini komisjon”) ministrite konverentsi 29. jaanuari 2001. aasta kommünikee. Sellest dokumendist selgub, et direktiivi kooskõlastuskohustuse ellurakendamiseks moodustati Reini komisjoni juurde kõikide sellega ühinenud riikide esindajaist spetsiaalne *ad hoc* kooskõlastuskomitee.

70 Maasi valglapiirkonna kohta nähtub neljandast ja viiendast põhjendusest ning vasturepliigile lisatud, 3. detsembri 2003. aasta Maasi jõe puudutava rahvusvahelise lepingu artikleist 1, 2, 4 ja 5, et on loodud Maasi kaitse rahvusvaheline komisjon, mille ülesanne on eelkõige tagada direktiivis nõutav kooskõlastamine. Luksemburgi Suurhertsogiriik on selle rahvusvahelise lepingu osalisriik, mis tähendab seda, et direktiivis nõutavad kooskõlastusmeetmed võetakse Maasi jõe valglapiirkonna kohta vastu selle rahvusvahelise organisatsiooni raames.

- 71 Komisjon ei ole vastu vaieldnud Luksemburgi valitsuse argumentidele, mille kohaselt on mõlema tema territooriumil asuva valgapiirkonna näol tegemist direktiivi tähenduses mitte riigisisese, vaid rahvusvahelise valgapiirkonnaga. Niisamuti ei ole ta kahtluse alla seadnud ka selle liikmesriigi esitatud teavet, mille kohaselt on kõik asjassepuutuvad liikmesriigid teinud nende rahvusvaheliste valgapiirkondade puhul direktiivi rakendamise meetmete kooskõlastamise ülesandeks kahele rahvusvahelisele organisatsioonile.
- 72 Kuna komisjon ei ole seega tõendanud, et Luksemburgi Suurhertsogiriik, kes on nende rahvusvaheliste organisatsioonide liige, ei ole tema territooriumil asuvaid rahvusvahelisi valgapiirkondi puudutavas osas täitnud direktiivi artikli 3 lõikest 4 tulenevaid kohustusi, siis tuleb see argument teise väite teise osa kohta põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.
- 73 Kolmandaks väidab komisjon direktiivi artikli 7 lõike 2 kohta, et ükski 1993. aasta seaduse säte ei võta isegi mitte osaliselt üle sellest sättest tulenevaid kohustusi, mille kohaselt peavad liikmesriigid järgima olmevee võtmiseks kasutatavate veekogude puhul spetsiifilisi kvaliteedistandardeid.
- 74 Direktiivi artikli 7 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid iga selle artikli lõike 1 alusel kindlakstehtud veekogu puhul lisaks selle direktiivi artikli 4 pinnaveekogusid käsitlevate eesmärkide täitmisele, sealhulgas direktiivi artikli 16 alusel ühenduse tasandil kehtestatud kvaliteedistandardite järgimisele tagama, et kohaldatava veepuhastusrežiimi alusel ning kooskõlas ühenduse õigusaktidega vastab saadav vesi direktiivi 80/778/EMÜ (muudetud direktiiviga 98/83/EÜ) nõuetele.

- 75 See sätte paneb liikmesriikidele selgelt ja ühemõtteliselt sõnastatud tulemuse saavutamise kohustused, et nende veekogud vastaksid eelkõige direktiivi artiklis 4 seatud täpsetele eesmärkidele.
- 76 Sellest järeldeb, et Luksemburgi Suurhertsogiriik oleks pidanud, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktis 64 mainitud kohtupraktikast, selle sätte oma sisemisse õiguskorda üle võtma kohustuslike meetmetega hiljemalt direktiivi artiklis 24 kindlaksmääratud kuupäevaks.
- 77 Kuna Luksemburgi valitsus ei ole enda kaitseks esitanud ühtegi väidet, mis põhjendaks 1993. aasta seaduses või Luksemburgi õiguskorras direktiivi artikli 7 lõikele 2 vastava sätte puudumist, siis tuleb järeldada, et see argument komisjoni teise väite teise osa kohta on põhjendatud.
- 78 Viimasena väidab komisjon direktiivi artikli 14 kohta, et 1993. aasta seadus ei näe ette ei selles sättes nõutavat avalikkusega konsulteerimist ja avalikkuse teavitamist veemajanduskavade väljatöötamisel ega ka avalikkuse osalemist direktiivi rakendamisel.
- 79 Luksemburgi valitsus vaidleb vastu sellele, et direktiivi artiklist 14 koosmõjus artikliga 13 nähtub, et avalikkuse teavitamise kohustustega kooskõla saavutamiseks ettenähtud tähtaeg on käesolevaks hetkeks möödunud. Tema väitel tagab Luksemburgi suurhertsogiriik kõnesoleva artikli 14 sätete täitmise direktiivis määratud kuupäevadeks.

- 80 Selle kohta tuleb märkida, et direktiivi artikli 14 eesmärk on anda üksikisikutele ja huvitatud isikutele õigus osaleda aktiivselt direktiivi rakendamisel ja eelkõige vesikonna majandamiskavade koostamises, ülevaatamises ja ajakohastamises.
- 81 Ülevõtmismeetmete täielik puudumine Luksemburgi õiguses ei taga kuidagi, et oleks täidetud kohustus, mille kohaselt peavad ülevõtmismeetmed muutma direktiivi artikli 13 lõikes 6 sätestatud tähtaja järgimise pädevate siseriiklike ametiasutuste jaoks õiguslikult kohustuslikuks ja võimaldama üksikisikutel aegsasti teada saada kõigist oma õigustest direktiivi artikli 14 lõigetes 1 ja 2 ette nähtud menetlustes.
- 82 Järelilikult tuleb see argument komisjoni teise väite teise osa kohta, mis käsitleb direktiivi artikli 14 ülevõtmata jätmist, lugeda põhjendatuks.
- 83 Eelnevat arvestades tuleb sedastada, et kuna Luksemburgi Suurhertsogiriik on jätnud ettenähtud tähtaja jooksul vastu võtmata direktiivi artikli 2, artikli 7 lõike 2 ja artikli 14 täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid, siis on Luksemburgi Suurhertsogiriik rikkunud selle direktiivi artiklist 24 tulenevaid kohustusi. Ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata.

Kohtukulud

- 84 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

- 85 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõike 3 esimesele lõigule võib Euroopa Kohus juhul, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda.
- 86 Antud asjas tuleb märkida, et komisjoni esitatud nõuded on jäetud osaliselt rahuldamata osas, mis puudutab Luksemburgi Suurhertsogiriigi poolt direktiivi ülevõtmiseks raamseaduse vastuvõtmata jätmist.
- 87 Luksemburgi Suurhertsogiriik on aga omalt poolt jätnud esitamata kogu vajaliku teabe oma õigusnormide kohta, millega ta arvas olevat täitnud direktiivist tulenevad erinevad kohustused.
- 88 Neil asjaoludel tuleb otsustada, et komisjon ja Luksemburgi Suurhertsogiriik kannavad oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Kuna Luksemburgi Suurhertsogiriik ei ole komisjonile teatanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, rakendavatest õigus- ja haldusnormidest, v.a nendest, mis puudutavad selle direktiivi artiklit 3, siis on ta rikkunud kõnesoleva direktiivi artiklist 24 tulenevaid kohustusi.**

- 2. Kuna Luksemburgi Suurhertsogiriik on jätnud ettenähtud tähtaja jooksul vastu võtmata direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2, artikli 7 lõike 2 ja artikli 14 täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid, siis on Luksemburgi Suurhertsogiriik rikkunud selle direktiivi artiklist 24 tulenevaid kohustusi.**

- 3. Ülejäänud osas jätta hagi rahuldamata.**

- 4. Euroopa Ühenduste Komisjon ja Luksemburgi Suurhertsogiriik kannavad oma kohtukulud ise.**

Allkirjad